

Załącznik
do Uchwały Nr XV/111/2016
Rady Gminy i Miasta Raszków
z dnia 24 lutego 2016 r. w sprawie przyjęcia
Miejsko-Gminnego Programu Wspierania Rodziny
dla Gminy i Miasta Raszków na lata 2016-2018

**MIEJSKO-GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY I MIASTA RASZKÓW
NA LATA 2016-2018**

Raszków 2016

SPIS TREŚCI:

- I. Wiadomości ogólne
- 1. Wprowadzenie.
- 2. Podstawa prawna Programu i zadania Gminy .
- 3. Diagnoza środowiska lokalnego
- II. Cele i realizacja Miejsko-Gminnego Programu Wspierania Rodziny:
Cele i realizatorzy.
- III. Finansowanie
- IV. Ocena , ewaluacja i kontrola.
- V. Podsumowanie.

I. Wiadomości ogólne

Miejsko-Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy i Miasta Raszków na lata 2016-2018 opracowany został w oparciu o założenia Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Program uwzględnia lokalne uwarunkowania i nakreśla kierunki działań w perspektywie trzyletniej. Nadrzędnym celem Programu jest zapewnienie rodzinom i ich dzieciom zintegrowanego systemu wsparcia, szczególnie w sytuacjach kryzysu i w obliczu trudności życiowych.

1. Wprowadzenie.

Rodzina stanowi najstarszą i najbardziej trwałą formę współżycia ludzi. Jest podstawową grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i która prowadzi go do dorosłego życia, zaspokajając mu szereg ważnych potrzeb życiowych. Jest też pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, kształtującym jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Niektóre z rodzin nie zaspokajają niezbędnych potrzeb czy to wychowawczych, edukacyjnych, biologicznych, psychicznych czy też poczucia bezpieczeństwa. Są to rodziny dysfunkcyjne. Przyczyną dysfunkcyjności może być patologia społeczna, lub biologiczna obciążająca członków rodziny. Przyczyną może być też zaburzenie psychiczne, upośledzenie umysłowe, niepełnosprawność, niezaradność życiowa i brak umiejętności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, alkoholizm, narkomania, a także zła sytuacja finansowa i bezrobocie. Pogarszająca się sytuacja rodzin negatywnie wpływa na funkcjonowanie rodziny i ich poszczególnych członków. Powoduje narastanie kryzysu. W rodzinach dysfunkcyjnych rodzice najczęściej nie dbają o prawidłowy rozwój dzieci, o zabezpieczenie im podstawowych potrzeb życiowych, edukacyjnych, a sposób ich traktowania prowadzi do deformacji rozwoju dziecka, negatywnych skutków emocjonalnych, zaniżonych osiągnięć edukacyjnych, braku aspiracji, w tym również w realizacji kariery zawodowej i rozwoju osobistego. W sytuacji, gdy przez dysfunkcje w środowisku rodzinnym, nieudolność wychowawczą rodziców lub pozostawanie w sytuacji kryzysowej dobro dziecka jest zagrożone wówczas dziecko powinno być chronione przez instytucje publiczne. Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przezwyciężenie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotblemowej, należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcjach opiekuńczo-wychowawczych, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie i prawidłowe relacje w rodzinie. Stąd założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

2. Podstawa prawna Programu i zadania Gminy.

Zadania z zakresu Ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U z 2015r, poz.332 ze zmianami) realizuje na terenie Gminy i Miasta Raszków Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszkowie, zgodnie z podjętą w tym zakresie Uchwałą Nr XIV/110/2012 Rady Gminy i Miasta Raszków z dnia 30 kwietnia 2012r.

w sprawie wyznaczenia podmiotu właściwego do realizacji zadań własnych Gminy, wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej. Ustawa ta nakłada na samorząd gminny następujące zadania:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy;

3. Diagnoza środowiska lokalnego.

Z analiz danych sprawozdawczych prowadzonych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszkowie wynika, że praca w zakresie wsparcia rodziny jest bardzo potrzebna i to na różnych płaszczyznach, od wsparcia pedagogicznego, psychologicznego, poprzez wsparcie asystenta rodziny, pracownika socjalnego i pomoc finansową.

Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej w latach 2013-2015 przedstawia poniższa tabela.

Rok	ogółem	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci i więcej
2013	224	71	97	41	10	4
2014	192	61	79	37	11	4

2015	159	44	73	31	8	3
------	-----	----	----	----	---	---

Jak widać liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy społecznej spada, co może świadczyć o usamodzielnianiu się rodziny, znalezieniu pracy w kraju, czy też za granicą i dobrej kondycji finansowej. Rodziny korzystające z pomocy społecznej w roku 2015 najczęściej dotknięte były następującymi problemami:

- 1) Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych – 67
- 2) Bezrobocie – 97
- 3) Alkoholizm – 34
- 4) Niepełnosprawność – 129
- 5) Przewlekła choroba – 50
- 6) Potrzeba ochrony macierzyństwa – 73
- 7) Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego – 5
- 8) Ubóstwo - 178

Asystent rodziny i piecza zastępcza

Dla rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych udzielona jest pomoc w postaci wsparcia asystenta rodziny. Asystentura rodziny polega głównie na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu skutecznych rozwiązań ich trudnej sytuacji życiowej w jakiej się znaleźli, w tym w zdobywaniu i podnoszeniu poziomu umiejętności opiekuńczo wychowawczych oraz prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego, a także w rozwiązywaniu problemów socjalnych i psychologicznych. Warunkiem nieodzownym w osiągnięciu sukcesu jest wykorzystanie mocnych stron członków rodziny i ich współpraca.

Liczba rodzin pozostających pod opieką asystenta rodziny:

Rodziny ogółem	Rodziny ogółem	Liczba dzieci w rodzinach
2013	10	18
2014	12	25
2015	15	28

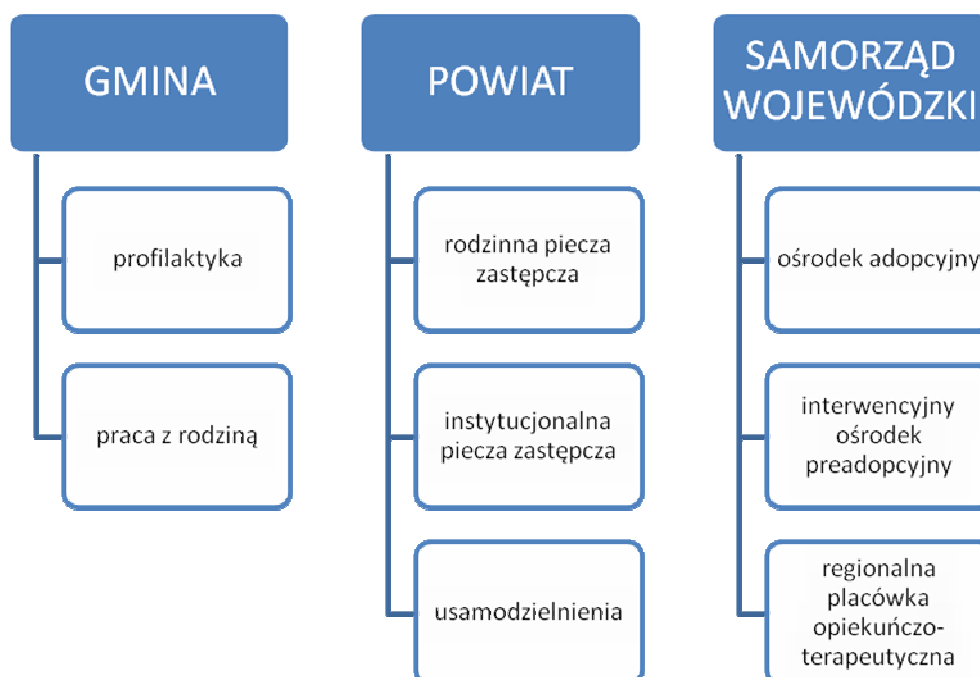
Jak z powyższego widać liczba rodzin wymagających wsparcia asystenta rodziny systematycznie rośnie. Wprowadzenie do rodzin asystenta rodziny i jego praca z rodzinami mającymi określone problemy oraz rodzinami biologicznymi, którym odebrano dzieci, powoduje, że coraz mniej dzieci umieszczanych jest poza rodziną. Niestety są przypadki, gdzie rodzina pomimo korzystania ze wsparcia asystenta rodziny, pracownika socjalnego, psychologa, pedagogów w szkole, a nawet kuratora sądowego nie współpracuje, nie wykazuje żadnych postępów, a wszelkie próby pomocy traktuje jako zło konieczne. W roku 2015 dwoje dzieci z rodziny dotkniętej bardzo dużym problemem alkoholowym zostało odebranych rodzinie. 1 dziecko trafiło do Pogotowia Rodzinnego, a drugie do rodziny

zastępczej spokrewnionej. Umieszczanie dzieci poza rodziną jest zjawiskiem marginalnym i nigdy nie jest spowodowane biedą. Gminy muszą współfinansować koszty pobytu dzieci ze swojego terenu działania umieszczone w rodzinach zastępczych i placówkach. Dlatego podejmowane są działania, które pozwalają zachować jak najdłużej dziecko w rodzinie biologicznej, a umieszczać dziecko w pieczy dopiero w ostateczności. Również intensywnie pracuje się z rodziną biologiczną, której odebrano dzieci, aby mogły one wrócić do swojej rodziny. Pobyt w rodzinie zastępczej czy też placówce opiekuńczo-wychowawczej jest odpłatny. Samorzady płacą powiatom 10 proc. kosztów w pierwszym roku pobytu dziecka, 30 proc. w drugim roku, a w trzecim i kolejnym ich udział we współfinansowaniu wzrasta do 50 proc.

Liczba rodzin i dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej:

Rodzaj pieczy	2013		2014		2015	
	rodzin	dzieci	rodzin	dzieci	rodzin	dzieci
Rodziny zastępcze spokrewnione	3	3	3	3	4	4
Rodziny zastępcze niezawodowe	6	12	5	11	4	9
Rodziny zastępcze zawodowe	1	2	0	0	1	3
Placówki opiekuńczo-wychowawcze	0	0	0	0	0	0

Podział kompetencji w zakresie organizacji pomocy dziecku i rodzinie pomiędzy samorządami

Liczba dzieci i młodzieży objętych pomocą w formie posiłku w szkole lub przedszkolu w latach 2013-2015.

ROK	Liczba dzieci i uczniów	Zgłoszonych przez dyrektora
2013	340	13
2014	289	0
2015	265	9

Fundusz alimentacyjny

Płacenie alimentów jest obowiązkiem rodzica, jednak zdarzają się takie sytuacje, gdzie rodzic uchyla się od płacenia alimentów na swoje dzieci, a egzekucja komornicza okazuje się bezskuteczna. Wówczas osoba może ubiegać się o świadczenie z funduszu alimentacyjnego.

Liczba osób pobierających świadczenia z funduszu alimentacyjnego w latach 2013-2015

rok	I		II		III		IV		V		VI		VII		VIII		IX		X		XI		XII	
	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2	1	2
2013	70	105	71	107	74	113	72	110	7	110	72	110	73	111	74	113	72	113	66	101	67	102	70	107
2014	68	103	69	104	69	105	70	107	6	103	69	103	67	101	68	102	66	100	63	93	64	94	66	97
2015	65	96	67	99	65	96	66	97	6	98	69	101	70	102	70	100	65	93	60	81	66	90	64	87

1 – liczba rodzin

2 – liczba uprawnionych

Analizując powyższą tabelę zauważyć można również tendencję spadkową korzystających ze świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

Karta Dużej Rodziny.

Kolejną formą pomocy, tym razem dla rodzin wielodzietnych jest Karta Dużej Rodziny. Jest to system zniżek dla rodzin wielodzietnych. Powyższa forma wsparcia jest działaniem ogólnopolskim realizowanym od czerwca 2014 roku.

Przysługuje rodzinom z przynajmniej trójką dzieci, niezależnie od dochodu. Karta jest wydawana bezpłatnie, każdemu członkowi rodziny. W gminie i mieście Raszków w 2014 roku dla 48 rodzin wydano 242 Karty Dużej Rodziny.

Zasady przyznawania członkom rodziny wielodzietnej Karty Dużej Rodziny określa ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. O Karcie Dużej Rodziny (Dz.U. 2014 poz. 1863 ze zmianami).

W celu wsparcia rodzin wielodzietnych oraz promocji modelu rodziny wielodzietnej Gmina zamierza wprowadzić program „Raszkowska Karta Rodziny 3+” oraz „jednorazowe świadczenie pieniężne z tytułu urodzenia dziecka”.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Punkt Konsultacyjny dla osób dotkniętych problemem alkoholowym i ich rodzin.

W trudnych przypadkach, w szczególności w sytuacjach gdy mamy do czynienia ze zjawiskiem przemocy w rodzinie pracownicy socjalni mają możliwość kierowania osoby do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Punktu Konsultacyjnego w którym świadczone jest specjalistyczne poradnictwo i terapia. W roku 2014r. z poradnictwa w Punkcie Konsultacyjnym ds. osób uzależnionych i ich rodzin skorzystało łącznie 48 rodzin. Terapeuta udzielił łącznie 365 porad indywidualnych. Przy Punkcie Konsultacyjnym działa grupa zabezpieczenia abstynencji. Do GKRPA wpłynęło 10 wniosków, w celu podjęcia działań pomocowych zmierzających do poddania się leczeniu odwykowemu. GKRPA wysłała do Sądu Rodzinnego w Ostrowie 13 wniosków dot. wydania postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Działa również punkt psychologiczny, w którym można otrzymać fachową pomoc psychologa – czy to w formie indywidualnych porad, czy też terapii. W roku 2015 psycholog udzielił 178 porad psychologicznych.

Gmina i Miasto Raszków realizuje następujące programy:

- 1) Strategie Rozwiązywania Problemów Społecznych;
- 2) Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) Gminny Program Przeciwdziałaniu Narkomanii
- 4) Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy;

II. Cele i realizacja Miejsko - Gminnego Programu Wspierania Rodziny:

Cel Główny:

Zapewnienie rodzinom i ich dzieciom zintegrowanego systemu wsparcia, szczególnie w sytuacjach kryzysu i w obliczu trudności życiowych.

Cel główny będzie realizowany poprzez cele szczegółowe w szczególności :

- 1) edukowanie i wczesne interweniowanie w rodzinach przeżywających trudności wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- 2) rozpoznawanie i profesjonalna ocena zagrożeń dobra dziecka, wzmocnienie funkcji i roli rodziny oraz przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodziny;
- 3) rozwijanie środowiskowych form pomocy rodzinie,
- 4) tworzenie spójnego systemu wspierania dziecka i rodziny;
- 5) pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży;
- 6) przygotowanie rodzin biologicznych do powrotu dzieci funkcjonujących w zastępczych formach opieki;

Wspierając rodzinę dysfunkcyjną, skupiając się na jej indywidualnych problemach, należy pamiętać o jej zasobach i możliwościach i tak kierować działaniami, aby wzmocnić rodzinę i wzbogacić ją o nowe wzorce. Wsparcie ze strony instytucji będzie skuteczne tylko wtedy, gdy plan pomocy rodzinie zostanie opracowany we współpracy z rodziną i zostanie dostosowany do jej zasobów, możliwości i gotowości do wprowadzania zmian przez nią wykazywanych. Wspieranie musi być długofalowe i wprowadzane metodą „małych kroków”.

Praca pracownika socjalnego i wsparcie asystenta rodziny powoduje, że zminimalizowana została ilość rodzin, z których dzieci trafiają do pieczy zastępczej.

Realizatorami Programu są:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszkowie

Urząd Gminy i Miasta Raszków

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Społecznych w Raszkowie

Komisariat Policji w Raszkowie

Placówki Oświatowe z terenu Gminy i Miasta Raszków

III. Finansowanie Programu

Realizacja Programu odbywać się będzie w zakresie posiadanych środków z budżetu gminy, budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

IV. Ocena , ewaluacja i kontrola .

Miejsko- Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy i Miasta Raszków na lata 2016-2018 będzie podlegał corocznej ocenie.

W trakcie realizacji Programu, jak również tuż po zakończeniu zostanie dokonana ewaluacja Programu. Celem ewaluacji jest wskazanie sukcesów i pozytywnych zmian osiągniętych dzięki wprowadzeniu programu, oraz określenie kierunków, które w przyszłości będą wymagały większej uwagi i modyfikacji.

Ewaluacja określi:

- poziom skuteczności przyjętego programu;
- czy podjęte działania w ramach programu były właściwe i w jakim stopniu przyczyniły się do osiągnięcia założonych celów,

Ponadto ewaluacja będzie sprzyjać zwiększeniu skuteczności projektów socjalnych, które będą realizowane w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej, a przez to przyczyni się do rozwoju samej instytucji oraz do promocji instytucji pomocy społecznej wśród lokalnej społeczności, zwiększając jej świadomość na temat możliwości i zakresu pomocy oferowanej przez MGOPS w Raszkowie.

Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Raszkowie co roku będzie przedkładał Radzie Gminy i Miasta Raszków sprawozdanie merytoryczne i finansowe z realizacji Programu łącznie ze sprawozdaniem z działalności Ośrodka.

V. Podsumowanie

Miejsko-Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie i Mieście Raszków na lata 2016-2018 zawiera najważniejsze cele i kierunki działań, podejmowane przez Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Raszkowie. Każda rodzina powinna gwarantować prawidłowy rozwój swoim dzieciom. Dlatego szczególnie ważne staje się wspieranie niewydolnych rodzin naturalnych pozostających w kryzysie.

Program opracowany został w celu realizacji powyższych zadań.